

NPO DETAILANALYSE

2024-06-22_VPWON_1353195

Uitzending: NPO-Sending | 2024-06-22 | Geanalyseerd op: 2026-05-22 23:04

Version 3.0-detail | Universal 3.0-detail | Konverter 3.4 (2026-05-20) | Maatstaf: Mediawet 2008 Art. 2.1

TOTAALSCORE

5.8/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

0 = evenwichtig, 10 = sterk eenzijdig/manipulatief

POLITIEK SPECTRUM

Classificatie op basis van Chapel Hill Expert Survey (CHES) 2024

De Chapel Hill Expert Survey (CHES 2024) is een academische enquête onder 609 politicologen in 31 landen. Elke partij wordt beoordeeld op een schaal van 0 (extreem-links) tot 10 (extreem-rechts).

Partij	SP	GL-PvdA	PvdD	D66	CDA	NSC	CU	VVD	BBB	SGP	PVV	FvD
CHES	1.10	2.40	2.50	4.80	5.50	5.80	6.00	7.00	7.50	7.80	9.20	9.50
Spectrum	Links	Links	Links	Links	Midden	Midden	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts

De totale tendens wordt weergegeven op een 0–10-schaal (0 = sterk links-bevoordelend, 5 = evenwichtig, 10 = sterk rechts-bevoordelend). De berekening is gebaseerd op het verschil in gemiddelde bevoordeling van linkse vs. rechtse partijen (groepering volgens CHES 2024).

TENDENS (L – R)

4.3 / 10

Evenwichtig

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

← Links

Rechts →

Bron: Chapel Hill Expert Survey 2024 — chesdata.eu | [Jolly et al., Electoral Studies, 2022](https://doi.org/10.1017/XES.2022.1) | Drempelwaarden: [Pew Research Center](https://www.pewresearch.org/)

Dit gedeelte biedt politieke context en telt niet mee voor de totaalscore.

POLITIEK LANDSCHAP

Het kabinet-Schoof (sinds juli 2024) is een extraparlamenteair kabinet bestaande uit PVV (37 zetels), VVD (24 zetels), NSC (20 zetels) en BBB (7 zetels). Premier Dick Schoof is partijloos. De grootste oppositiepartij is GL-PvdA met 25 zetels, gevolgd door D66 (9 zetels), CDA (5 zetels), SP (5 zetels), SGP (3 zetels), PvdD (3 zetels), CU (3 zetels) en FvD (3 zetels).

Partij	CHES L-R	Zetels	Regering/Oppositie	Kernpositie
SP	1.1	5	Oppositie	Sociaaleconomisch links, anti-marktwerking
GL-PvdA	2.4	25	Oppositie (grootste)	Klimaat, sociale rechtvaardigheid, humanaan asielbeleid
PvdD	2.5	3	Oppositie	Dierenrechten, klimaat, links-progressief
D66	4.8	9	Oppositie	Liberaal-progressief, pro-EU, onderwijs
CDA	5.5	5	Oppositie	Christendemocratisch, midden-rechts
NSC	5.8	20	Regering	Bestaanszekerheid, beheersbare migratie, rechtsstaat
CU	6.0	3	Oppositie	Christelijk-sociaal, midden-rechts
VVD	7.0	24	Regering	Vrije markt, ondernemerschap, streng migratiebeleid
BBB	7.5	7	Regering	Agrarisch-populistisch, boerenbelangen, EU-kritisch
SGP	7.8	3	Oppositie	Reformatorisch, traditioneel-conservatief
PVV	9.2	37	Regering (grootste)	Anti-islam, asielstop, nationale soevereiniteit
FvD	9.5	3	Oppositie	Extreemrechts, anti-establishment, Baudet

De belangrijkste politieke conflictlijn betreft migratie en asielbeleid, waarbij de coalitie een harde aanpak nastreeft terwijl de oppositie pleit voor een humaner beleid. Een tweede spanningslijn is de verhouding tussen de PVV als grootste regeringspartij en de publieke omroep, waarbij Wilders de NPO herhaaldelijk als "linkse omroep" heeft bestempeld. De derde spanningslijn betreft het slavernijverleden en de rol van herdenkingen in het publieke debat, waarbij PVV-standpunten over "slavernijgedram" en "anti-blank-racisme" botsen met de bredere maatschappelijke erkenningsbeweging. Ten slotte speelt de oorlog in Oekraïne een rol als geopolitieke spanningslijn, waarbij de Nederlandse steun aan Oekraïne breed gedragen wordt maar de PVV historisch kritischer was.

De Nederlandse publieke omroep (NPO) opereert onder de Mediawet 2008, waarbij artikel 2.1 pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving vereist over het totale aanbod. Het NPO-systeem is gefragmenteerd: omroepverenigingen zoals BNNVARA, AVRO TROS en KRO-NCRV hebben eigen redactionele verantwoordelijkheid, terwijl de NPO als koepel verantwoordelijk is voor het totaalaanbod. Nieuwsuur is een gezamenlijke productie van NOS en NTR en geldt als een van de belangrijkste nieuwsprogramma's van de publieke omroep.

HOOFDSTUK 1 — PARTIJPOLITIEKE BIAS

Beoordeling per partij

Partij	Score (-5..+5)	Uitzendingweergave vs. Partijprogrammapositie
PVV	-3	03:00 "De Gouden Koets rijdt niet meer, want slavernij" / 04:43 "die hun raciale agenda erdoorheen willen rammen" — Programmapositie: PVV is kritisch over slavernijherdenkingen en excuses; uitspraken worden in de uitzending uitsluitend als "verwerpelijk" (02:01) geframed zonder inhoudelijke weergave van de PVV-argumentatie; de partijpositie wordt geciteerd als aanleiding voor uitsluiting, niet als legitiem standpunt — vervormd/eenzijdig
GL-PvdA	+1	05:16 "Zijn PvdA-fractie stemde vorige week vóór een motie om de Kamervoorzitter bij de slavernijherdenking te weren" — Programmapositie: humaan beleid, erkenning slavernijverleden; de fractiehandeling wordt feitelijk vermeld maar zonder nadere duiding van de partijpositie — correct maar onvolledig
VVD	0	Niet aanwezig in de uitzending — niet behandeld
NSC	0	Niet aanwezig in de uitzending — niet behandeld
D66	0	Niet aanwezig in de uitzending — niet behandeld
BBB	0	Niet aanwezig in de uitzending — niet behandeld
CDA	0	Niet aanwezig in de uitzending — niet behandeld
SP	0	Niet aanwezig in de uitzending — niet behandeld

Samenvatting Partijbias

- Meest nauwkeurige weergave: GL-PvdA (Score +1) — feitelijk vermeld, zij het summier
- Sterkste vertekening: PVV (Score -3) — uitspraken worden uitsluitend als moreel verwerpelijk geframed; de inhoudelijke PVV-argumentatie over de slavernijdiscussie wordt niet als legitiem politiek standpunt gepresenteerd maar als aanleiding voor uitsluiting
- Gemiddelde afwijking van 0: 0.5 (op basis van beoordeelde partijen)
- Conclusie: De uitzending behandelt de PVV-positie uitsluitend via citaten die als moreel verwerpelijk worden geframed (02:01: "Die zijn ook echt verwerpelijk"), zonder ruimte voor de inhoudelijke argumentatie van de partij. De overige partijen komen niet aan bod, wat het beeld van een eenzijdige politieke focus versterkt.

Links-Rechts-Algemene Tendens

TENDENTIESCORE: +1.8

INDELING: Links-begunstigend

Motivering: De uitzending plaatst de PVV-positie over het slavernijverleden consequent in een negatief moreel kader, terwijl de erkennings- en excusesbeweging als vanzelfsprekend normatief referentiepunt fungeert. Gasten die pleiten voor aanwezigheid van Bosma doen dit vanuit een "heilzame werking"-argument, niet vanuit een verdediging van zijn inhoudelijke standpunten. Er is geen gast die de PVV-argumentatie inhoudelijk onderschrijft of verdedigt.

HOOFDSTUK 2 — UITZENDINGSINFORMATIE EN THEMATISCH KADER

Uitzendingsgegevens

- Titel: Nieuwsuur
- Datum: 22.06.2024
- Lengte (geschat uit transcript):
- Presentator/Reporter: Niet bij naam genoemd in transcript; weersegment door Saida
- Geïnterviewde personen:

Persoon	Functie	Partij/Affiliatie	Politiek Spectrum
Dagmar Oudshoorn	Voormalig voorzitter adviescollege slavernijverleden	Onafhankelijk/adviesorgaan	Centrum-links (op basis van positie)
Niet nader genoemde man (GL-PvdA-lid)	Politicus, stemde tegen eigen fractie	GL-PvdA	Links
Martin Bosma (via clip)	Kamervoorzitter	PVV	Ver rechts
Vaagn	Voormalig gemeenteambtenaar Marioepol, vluchteling	Oekraïens/geen partij	N.v.t.
Anonieme voormalige inwoner Marioepol	Vluchteling	Geen	N.v.t.
Elvira	Vluchteling uit Marioepol	Geen	N.v.t.
Juridisch expert (niet bij naam)	Internationaal recht	Onbekend	N.v.t.
Straatinterviews Amsterdam Zuidoost	Buurtbewoners	Geen	Divers

Hoofdonderwerp

De uitzending behandelt twee hoofdonderwerpen: (1) de controverse rond de aanwezigheid van Kamervoorzitter Martin Bosma bij de slavernijherdenking op 1 juli in Amsterdam, en (2) een onderzoeksreportage over de russificatie en onteigening van huizen in Marioepol.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

HOOFDSTUK 3 — 15 CRITERIA: DETAILANALYSE

Hardfacts — 9 technieken die telbaar en wetenschappelijk verifieerbaar zijn

1. EXPERTENKEUZE

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Wie komt als expert aan het woord?

Expert 1: Dagmar Oudshoorn — voormalig voorzitter adviescollege slavernijverleden

Tijdstempel: 03:53–04:36

Uitspraak: "De heer Bosma heeft uitspraken gedaan die eigenlijk niet verenigbaar zijn met de herdenking."

Indeling: Oudshoorn wordt geïntroduceerd als "voorzitter van een belangrijk adviescollege over het slavernijverleden" — een formulering die gezag impliceert zonder de politieke context van het adviesorgaan te duiden.

Ontbrekend tegengeluid: Een constitutioneel jurist of een expert die de institutionele rol van de Kamervoorzitter verdedigt.

Brondieptecheck:

(a) FINANCIERING: Het adviescollege slavernijverleden was een door de Nederlandse overheid ingesteld tijdelijk adviesorgaan. Financiering: publiek (ministerie van Binnenlandse Zaken / OCW). Belang: het orgaan had een institutioneel belang bij erkenning van zijn eigen aanbevelingen.

(b) MANDAAT: Het mandaat van het adviescollege was het adviseren over erkenning en herstel van het slavernijverleden — structureel incompatibel met een neutrale beoordeling van de vraag of een criticus van dat beleid welkom is bij een herdenking.

D1 Belangenconflict: -2 — Oudshoorn heeft een institutioneel belang bij erkenning van de aanbevelingen van het adviescollege; Bosma is een criticus van dat beleid

D2 Persoonlijk risico: 0 — Geen aantoonbaar persoonlijk risico bij deze uitspraak

D3 Vakbekwaamheid: +1 — Expertise op het gebied van slavernijgeschiedenis en herstelbeleid; geen constitutionele of juridische expertise

D4 Meningsconsistentie: +1 — Consistent met eerder ingenomen standpunten als voorzitter van het adviescollege

D5 Emotionalisering vs. data: 0 — Deels normatief ("niet verenigbaar"), deels feitelijk

D6 Bronniveau: 0 — Secundaire bron (adviesorgaan, geen primair onderzoek)

• TOTAAL: 0 → BRONLICHT: GEEL

(c) VAKBEKWAAMHEID: De introductie als "voorzitter van een belangrijk adviescollege" raamt Oudshoorn als neutrale institutionele autoriteit, terwijl zij structureel partijdig is in deze kwestie (haar adviezen zijn het onderwerp van de politieke controverse). Dit is Techniek nr. 2 (Bronkeuze).

Expert 2: Niet bij naam genoemde juridische expert (Marioepol-segment)

Tijdstempel: 27:14–27:47

Uitspraak: "Volgens hen is het illegaal om op deze schaal huizen af te breken."

Indeling: De expert wordt niet bij naam of instelling geïdentificeerd; uitsluitend aangeduid als "experts".

Brondieptecheck:

(a) FINANCIERING: Onbekend — expert niet geïdentificeerd.

(b) MANDAAT: Onbekend.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

D1 Belangenconflict: 0 — Onbekend

D2 Persoonlijk risico: 0 — Onbekend

D3 Vakbekwaamheid: +1 — Uitspraken over internationaal humanitair recht zijn vakinhoudelijk plausibel

D4 Meningsconsistentie: 0 — Onbekend

D5 Emotionalisering vs. data: +1 — Feitelijk geformuleerd, met nuancering ("lijkt hier geen sprake van")

D6 Bronniveau: -1 — Anonieme bron, niet verifieerbaar

- TOTAAL: +1 → BRONLICHT: GEEL

(c) VAKBEKWAAMHEID: De anonimiteit van de expert maakt onafhankelijke verificatie onmogelijk.

Ontbrekende expertengroepen:

- Constitutioneel jurist (slavernijsegment)
- Russisch of Oekraïens tegengeluid (Marioepol-segment)
- Vertegenwoordiger van de Russische autoriteiten (hoor en wederhoor)

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
Dagmar Oudshoorn — voormalig voorzitter adviescollege slavernijverleden	-2	0	+1	+1	0	0	0	GEEL
Niet bij naam genoemde juridische expert (Marioepol-segment)	0	0	+1	0	+1	-1	+1	GEEL

Samenvatting:

Expert	Bronlicht	Kernbevinding
Dagmar Oudshoorn	GEEL	Structureel partijdig door institutioneel belang; geïntroduceerd als neutrale autoriteit
Anonieme juridische expert	GEEL	Niet identificeerbaar; uitspraken inhoudelijk plausibel maar niet verifieerbaar

2. BRONKEUZE

6/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Beweringen zonder primaire bron = strafpunten (geruchtcontrole)

Definitie: Welke bronnen worden geciteerd? Zijn ze divers en onafhankelijk?

Bron 1: Human Rights Watch

Tijdstempel: 18:53–18:55

Uitspraak: "Zijn verhaal wordt ondersteund door onderzoek van mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch."

(a) Financiering en beheer: Human Rights Watch is een internationale NGO, gefinancierd door private donoren en fondsen (o.a. Open Society Foundations van George Soros). Geen directe overheidsfinanciering, maar afhankelijk van donoren met uitgesproken politieke agenda's.

(b) Structureel belangenconflict: HRW heeft een institutioneel belang bij het documenteren van mensenrechtenschendingen; de organisatie is structureel kritisch over Rusland. Dit maakt de bron relevant maar niet neutraal.

(c) Ontbrekende tegenbron: Geen Russische of onafhankelijke bron die de bevindingen betwist of nuanceert.

NGO/Advocacy-organisatie: Als partijdige stem te kenmerken, niet als neutrale feitenbron. De bevindingen kunnen correct zijn, maar de presentatie als onbetwistbare autoriteit is problematisch.

Bron 2: Onderzoekscollectief Tochnyi

Tijdstempel: 16:44–16:54

Uitspraak: "Dat blijkt ook uit data van onderzoekscollectief Tochnyi. Zij houden samen met inwoners van Marioepol bij hoeveel huizen er daadwerkelijk door de Russen zijn gesloopt."

(a) Financiering: Niet vermeld in de uitzending.

(b) Structureel belangenconflict: Het collectief werkt "samen met inwoners van Marioepol" — een methodologisch relevante vermelding die de onafhankelijkheid van de data beïnvloedt.

(c) Ontbrekende tegenbron: Geen onafhankelijke verificatie van de data door een neutrale partij.

Bron 3: Petitie (18.000 handtekeningen)

Tijdstempel: 06:23

Uitspraak: "Een petitie tegen de kranslegging door Bosma is inmiddels meer dan 18.000 keer getekend."

(a) Financiering: Niet vermeld.

(b) Structureel belangenconflict: Een petitie is per definitie een partijdig instrument; de vermelding zonder context over het totale electoraat of vergelijkbare petitieën suggereert een groter maatschappelijk draagvlak dan aantoonbaar is.

(c) Ontbrekende tegenbron: Geen vermelding van steunbetuigingen voor Bosma's aanwezigheid.

Geruchttoets (strafpunten):

Gerucht 1:

Tijdstempel: 13:15 (impliciet)

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Bewering: "Begin deze week zei Bosma zich te beraden op de vraag of hij wil reflecteren op en excuses maakt voor eerder gedane uitslatingen. Of dat ook gaat gebeuren vroegen we vandaag nog na, maar een antwoord kwam er niet."

Woordmarkering: "zei Bosma zich te beraden" — geen directe bronvermelding of citaat

Primaire bron aanwezig: nee — strafpunt +1

Samenvatting: De bronkeuze in het slavernijsegment is eenzijdig: uitsluitend tegenstanders van Bosma's aanwezigheid komen als institutionele bronnen aan bod. In het Marioepol-segment zijn de bronnen inhoudelijk relevant maar deels niet verifieerbaar.

3. TIJDSVERDELING

6/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Verdeling van spreektijd tussen verschillende posities.

Geschatte spreektijd (slavernijsegment, ca. 0:00–7:22):

- Tegenstanders van Bosma's aanwezigheid (Oudshoorn, straatinterviews negatief, stadsdeelbestuur indirect): ca. 3 min. 30 sec. (ca. 47%)
- Voorstanders van Bosma's aanwezigheid (GL-PvdA-lid, straatinterviews positief): ca. 1 min. 30 sec. (ca. 20%)
- Martin Bosma zelf (via clip): ca. 25 sec. (ca. 6%)
- Presentator/voice-over: ca. 1 min. 45 sec. (ca. 24%)
- Overig: ca. 12 sec. (ca. 3%)

Geschatte spreektijd (Marioepol-segment, ca. 11:00–27:58):

- Oekraïense vluchtelingen/slachtoffers: ca. 4 min. (ca. 24%)
- Nieuwsuur-reporter/voice-over: ca. 8 min. (ca. 48%)
- Juridische expert: ca. 45 sec. (ca. 5%)
- Overig (makelaar, blogger): ca. 30 sec. (ca. 3%)

Samenvatting: In het slavernijsegment krijgen tegenstanders van Bosma's aanwezigheid bijna 2,5 keer zoveel spreektijd als voorstanders; Bosma zelf krijgt slechts 25 seconden via een clip. In het Marioepol-segment domineert de Nieuwsuur-voice-over, wat de redactionele framing versterkt.

4. WEGLATEN (Selectieve Weglating)

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Wat wordt niet getoond, hoewel relevant?

Weglating 1: Inhoudelijke PVV-argumentatie

Context

De PVV-uitspraken over "slavernijgedram" en "anti-blank-racisme" worden geciteerd als aanleiding voor uitsluiting, maar de inhoudelijke argumentatie achter deze uitspraken wordt niet toegelicht.

Relevant bij: 01:26–01:33 en 03:00–04:51

Werking: De kijker krijgt uitsluitend de morele veroordeling van de uitspraken te zien, niet de politieke redenering erachter. Dit maakt een inhoudelijke beoordeling onmogelijk.

Weglating 2: Constitutionele dimensie van uitsluiting

Context

De vraag of een Kamervoorzitter als institutioneel vertegenwoordiger kan worden geweerd bij een nationale herdenking wordt niet gesteld.

Relevant bij: 01:08–01:44

Werking: De uitzending behandelt de kwestie uitsluitend als een morele vraag ("is hij welkom?"), niet als een constitutionele of democratische vraag.

Weglating 3: Russisch hoor en wederhoor (Marioepol)

Context

De Russische autoriteiten worden niet om een reactie gevraagd op de bevindingen over onteigening en sloop.

Relevant bij: 11:00–27:58

Werking: De uitzending presenteert de bevindingen als vaststaand feit zonder de mogelijkheid van een Russisch tegengeluid, wat journalistiek hoor-en-wederhoor vereist.

Samenvatting: Systematische weglating van de inhoudelijke PVV-argumentatie en de constitutionele dimensie van de uitsluitingsvraag versterkt de eenzijdige morele framing van het slavernijsegment. In het Marioepol-segment ontbreekt hoor en wederhoor van de Russische zijde.

Ontbrekende stemmen

- Constitutioneel jurist: Had kunnen toelichten of en in hoeverre een Kamervoorzitter als institutioneel vertegenwoordiger kan worden geweerd bij een nationale herdenking
- PVV-woordvoerder of -Kamerlid: Had de inhoudelijke partijpositie over de slavernijdiscussie kunnen toelichten
- Organisatoren van de slavernijherdenking: Had kunnen verduidelijken op welke gronden de uitnodiging werd ingetrokken en wat de juridische status daarvan is
- Historicus gespecialiseerd in slavernijgeschiedenis: Had context kunnen bieden over de aard van de herdenking en de rol van politieke functionarissen daarin
- Coalitiegenoot (VVD of NSC): Had kunnen aangeven hoe de bredere coalitie aankijkt tegen de controversie
- Vertegenwoordiger van een organisatie die Bosma wél verwelkomt: Had een inhoudelijk tegengeluid kunnen bieden aan de overwegend kritische toon

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- Grondrechtsexpert: Had de spanning tussen vrijheid van meningsuiting en herdenkingswaardigheid kunnen analyseren
- Vertegenwoordiger van het Stadsdeelbestuur Zuidoost: Had de verklaring van het stadsdeelbestuur inhoudelijk kunnen toelichten

5. CIJFERMATIGE MANIPULATIE

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Volledige cijfers omvatten: absoluut getal, aandeel (%) en trend

Definitie: Selectief of misleidend gebruik van statistieken.

Bevinding 1: Petitie 18.000 handtekeningen

Tijdstempel: 06:23

Cijfer: "Een petitie tegen de kranslegging door Bosma is inmiddels meer dan 18.000 keer getekend."

Dimensies:

- (a) Absolute waarde: 18.000 — getoond
- (b) Aandeel: niet getoond (18.000 van hoeveel? Van de ca. 17,9 miljoen Nederlanders = 0,1%)
- (c) Trend: niet getoond

Ontbrekende context

Het percentage van de bevolking dat de petitie heeft ondertekend (0,1%) en het ontbreken van een vergelijkbare petitie vóór Bosma's aanwezigheid.

Werking: De absolute waarde suggereert breed maatschappelijk verzet; het aandeel relativiseert dit sterk.

Bevinding 2: 342 gesloopte complexen in Marioepol

Tijdstempel: 16:54

Cijfer: "Het collectief vond 342 grote complexen die er nu niet meer staan."

Dimensies:

- (a) Absolute waarde: 342 — getoond
- (b) Aandeel: niet getoond (342 van hoeveel totale complexen in Marioepol?)
- (c) Trend: gedeeltelijk getoond via satellietbeelden

Ontbrekende context

Het totale aantal complexen in Marioepol voor de oorlog, om de omvang te kunnen beoordelen.

Werking: Het absolute getal is indrukwekkend maar zonder referentiekader moeilijk te beoordelen.

Samenvatting: Twee gevallen van onvolledige cijferpresentatie waarbij de absolute waarde wordt getoond maar het aandeel ontbreekt, wat de indruk van de omvang beïnvloedt.

6. GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)

5/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Diskreditering door associatie met negatieve groepen of ideeën.

Associatie 1:

Tijdstempel: 04:43–04:51

Citaat

"Kijk, die 200 miljoen, dat worden gewoon 200 miljoen cadeautjes voor linkse activisten. Die hun raciale agenda erdoorheen willen rammen en die zich willen uitputten in anti blank racisme."

Techniek: De PVV-uitspraken worden geciteerd direct na de introductie van Oudshoorn als gezaghebbende expert, waarna de uitspraken worden geframed als aanleiding voor uitsluiting. De associatie tussen Bosma's uitspraken en zijn onwelkomheid bij de herdenking wordt impliciet gelegd.

Werking: De kijker associeert Bosma's aanwezigheid bij de herdenking met de geciteerde uitspraken, waardoor zijn institutionele rol als Kamervoorzitter wordt overschaduwd door zijn partijpolitieke uitspraken.

Associatie 2:

Tijdstempel: 01:26–01:33

Citaat

"Als Kamerlid noemde hij de roep om excuses voor het slavernijverleden 'Slavernijgedram' en 'anti-blank-racisme'."

Techniek: De uitspraken worden geciteerd in de context van de vraag of hij welkom is, waardoor de associatie tussen zijn uitspraken en zijn onwelkomheid als vanzelfsprekend wordt gepresenteerd.

Werking: De institutionele rol van Kamervoorzitter wordt niet onderscheiden van de partijpolitieke rol als PVV-Kamerlid.

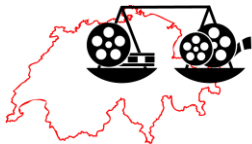
Persoon geframed als moreel verwerpelijk:

Martin Bosma:

- Werkt hij met aantoonbare primaire bronnen? JA — zijn uitspraken zijn gedocumenteerde Kamerhandelingen
- Zijn zijn kernuitspraken falsifieerbaar? JA — het zijn politieke standpunten, geen feitelijke beweringen
- Wat heeft hij verloren door zijn positie? Reputatieschade, uitsluiting van herdenkingen
- Wat wint hij? Politieke profilering binnen PVV-achterban
- Netto: risico en winst zijn vergelijkbaar

RESULTAATCATEGORIE: B — Grensval (politiek controversieel standpunt, niet per se moreel verwerpelijk in de zin van categorie C; de framing in de uitzending suggereert echter categorie C)

Samenvatting: De uitzending legt impliciet een associatie tussen Bosma's partijpolitieke uitspraken en zijn ongeschiktheid als institutioneel vertegenwoordiger, zonder dit onderscheid expliciet te maken. De framing van zijn uitspraken als "verwerpelijk" (02:01) door een gast wordt niet gecorrigeerd of gecontextualiseerd door de presentator.

7. TIMING

5/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Strategische plaatsing van informatie (begin/midden/einde).

Bevinding 1:

Positie: 00:01–00:19 (openingssequentie)

Inhoud: "De uitspraken van Martin Bosma liegen er niet om. [...] Ik denk dat het heel heilzaam kan zijn voor iemand als Martin Bosma om aanwezig te zijn [...] tussen al die zwarte mensen in het Oosterpark."

Timing-effect

De uitzending opent met een moreel oordeel over Bosma ("liegen er niet om") en een paternalistisch frame ("heilzaam voor iemand als Martin Bosma"). Dit zet de toon voor de gehele behandeling van het onderwerp voordat enige context is gegeven. De kijker wordt onmiddellijk in een normatief kader geplaatst.

Bevinding 2:

Positie: 03:00–04:51 (midden slavernijsegment)

Inhoud: PVV-citaten over "slavernijgedram", "anti-blank-racisme" en "raciale agenda"

Timing-effect

De meest provocerende PVV-uitspraken worden geplaatst ná de introductie van Oudshoorn als gezaghebbende expert en vóór haar oordeel dat de uitspraken "niet verenigbaar zijn met de herdenking". Dit creëert een narratieve sequentie: expert → bewijs van verwerpelijkheid → oordeel.

Bevinding 3:

Positie: 07:13–07:21 (afsluiting slavernijsegment)

Inhoud: "Begin deze week zei Bosma zich te beraden op de vraag of hij wil reflecteren op en excuses maakt voor eerder gedane uitlatingen. Of dat ook gaat gebeuren vroegen we vandaag nog na, maar een antwoord kwam er niet."

Timing-effect

Het segment sluit af met de suggestie dat Bosma geen verantwoording wil afleggen ("een antwoord kwam er niet"), wat een negatieve eindimpresie achterlaat.

Samenvatting: De openingssequentie en de afsluiting van het slavernijsegment zijn strategisch geplaatst om een negatief beeld van Bosma te versterken; de meest belastende citaten worden geplaatst in een narratieve sequentie die het oordeel van de expert ondersteunt.

8. SELECTIEVE VERONTWAARDIGING

5/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Verontwaardiging = bias. Selectieve verontwaardiging versterkt de bevinding. Score = verontwaardigingsgraad (0–5) + selectiviteit (0–5)

Definitie: Verontwaardiging bij bepaalde posities, maar niet bij vergelijkbare andere.

Methodisch principe (v2.2): Vóór elke beoordeling dient het uitlokkende gebeurtenis te worden gedocumenteerd. Een reactie kan alleen als selectief worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere posities geen analoge reactie opleverden.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 02:01

Uitlokkende gebeurtenis: Citaat van PVV-uitspraken over "slavernijgedram" en "anti-blank-racisme"

Reactie: "Die zijn ook echt verwerpelijk." (gast, GL-PvdA-lid)

Vergelijking

De uitspraak van dezelfde gast dat Bosma "ondergedompeld" moet worden "in die liefde en die warmte [...] tussen al die zwarte mensen" (00:16) — een uitspraak die paternalistisch en potentieel stereotyperend is — wordt door de presentator niet bevraagd of geïmpliciteerd.

Asymmetrie: Aantoonbaar — de PVV-uitspraken worden als "verwerpelijk" geframed; de paternalistische uitspraak van de gast wordt niet bevraagd.

Verontwaardigingsgraad: 3/5

Selectiviteit: 3/5

Bevinding 2:

Tijdstempel: 01:26–01:33

Uitlokkende gebeurtenis: Vermelding van Bosma's uitspraken als Kamerlid

Reactie: Voice-over stelt dat "zijn aanwezigheid [...] de herdenking zou ontveren" — een normatief oordeel in de voice-over zelf

Vergelijking

Geen vergelijkbare normatieve voice-over bij de uitspraken van tegenstanders van Bosma

Asymmetrie: Aantoonbaar — de voice-over neemt een normatief standpunt in over Bosma's uitspraken zonder vergelijkbare normering van andere posities.

Verontwaardigingsgraad: 2/5

Selectiviteit: 3/5

Samenvatting: De selectieve verontwaardiging manifesteert zich primair in de asymmetrie tussen de normatieve framing van PVV-uitspraken en het onbevraagd laten van paternalistische uitspraken van gasten. De voice-over neemt zelf een normatief standpunt in, wat de selectiviteit versterkt.

9. VOLLEDIGHEID (Selectieve Weglating — Totaalbeeld)

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe volledig beeldt de uitzending het onderwerp af?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 01:08–07:22

Ontbrekend perspectief/feit: De institutionele rol van de Kamervoorzitter als vertegenwoordiger van de Tweede Kamer als geheel, ongeacht partijpolitieke opvattingen

Relevantie: De Kamervoorzitter vertegenwoordigt bij nationale herdenkingen de Tweede Kamer als instituut, niet zijn eigen partij; dit onderscheid is constitutioneel relevant

Gevolg: De kijker krijgt de indruk dat de vraag uitsluitend een morele kwestie is, terwijl er ook een constitutionele dimensie is

Bevinding 2:

Tijdstempel: 01:37–01:43

Ontbrekend perspectief/feit: De juridische status van de verklaring van het Stadsdeelbestuur Zuidoost — heeft een stadsdeelbestuur de bevoegdheid om een Kamervoorzitter te weren bij een nationale herdenking?

Relevantie: De verklaring wordt als gezaghebbend gepresenteerd zonder de juridische bevoegdheid te toetsen

Gevolg: De kijker krijgt de indruk dat de uitsluiting legitiem en rechtmatig is

Bevinding 3:

Tijdstempel: 16:44–17:16

Ontbrekend perspectief/feit: De totale omvang van de woningvoorraad in Marioepol voor de oorlog, als referentiekader voor de 342 gesloopte complexen

Relevantie: Zonder referentiekader is de omvang van de sloop niet te beoordelen

Gevolg: De absolute cijfers worden als indrukwekkend gepresenteerd zonder dat de kijker de proportie kan beoordelen

Samenvatting: De uitzending mist systematisch de institutionele, juridische en constitutionele dimensies van de slavernijkwestie, en biedt onvoldoende referentiekader voor de cijfers in het Marioepol-segment.

Softfacts — 6 kwalitatieve technieken

10. FRAMING (Kader stellen)

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe wordt het onderwerp fundamenteel ingekaderd?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 00:01–00:19

Citaat	"De uitspraken van Martin Bosma liegen er niet om. [...] Ik denk dat het heel heilzaam kan zijn voor iemand als Martin Bosma om aanwezig te zijn [...] tussen al die zwarte mensen in het Oosterpark."
Manipulatie	Het onderwerp wordt onmiddellijk ingekaderd als een morele kwestie over Bosma's persoonlijke tekortkomingen, niet als een institutionele of democratische vraag. Het woord "heilzaam" impliceert dat Bosma een morele correctie nodig heeft.
Waarom problematisch	De kijker wordt vóór enige context in een normatief kader geplaatst dat de rest van de uitzending stuurt.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 01:33

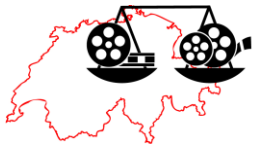
Citaat	"Zijn aanwezigheid zou daarom de herdenking ontveren."
Manipulatie	De voice-over presenteert een normatief oordeel ("ontveren") als feitelijke constatering, zonder dit te attribueren aan een specifieke bron of te problematiseren.
Waarom problematisch	Een normatief oordeel in de voice-over suggereert redactionele instemming met de stelling dat Bosma de herdenking onteert.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 03:53

Citaat	"Ze was voorzitter van een belangrijk adviescollege over het slavernijverleden."
Manipulatie	De introductie van Oudshoorn als "voorzitter van een belangrijk adviescollege" raamt haar als neutrale institutionele autoriteit, terwijl zij structureel partijdig is in deze kwestie.
Waarom problematisch	De kijker wordt gestuurd om haar oordeel als gezaghebbend en neutraal te beschouwen.

Samenvatting: Het slavernijsegment is consequent ingekaderd als een morele kwestie over Bosma's persoonlijke tekortkomingen, waarbij de institutionele en constitutionele dimensies systematisch worden weggelaten. De voice-over neemt zelf normatieve standpunten in.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

11. WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN

6/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Welke taal wordt gebruikt? Welke connotaties worden gecreëerd?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 00:13–00:16

Citaat	<i>"om daar met heel veel ongemak te zitten, tijdens die mooie herdenkingsbijeenkomst [...] tussen al die zwarte mensen in het Oosterpark."</i>
Manipulatie	De uitdrukking "al die zwarte mensen" is een generaliserende formulering die een homogene groep suggereert; "ongemak" impliceert dat Bosma's aanwezigheid inherent problematisch is.
Waarom problematisch	Neutrale alternatief zou zijn: "bij de aanwezigen bij de herdenking" of "bij de deelnemers aan de herdenking".

Bevinding 2:

Tijdstempel: 01:29

Citaat	<i>"'Slavernijgedram' en 'anti-blank-racisme'."</i>
Manipulatie	De PVV-termen worden geciteerd zonder aanhalingstekens in de voice-over te contextualiseren; de termen worden onmiddellijk gevolgd door "Zijn aanwezigheid zou daarom de herdenking ontoren", waardoor een causaal verband wordt gesuggereerd.
Waarom problematisch	De woordkeuze van de PVV wordt als bewijs van onwelkomheid gepresenteerd, niet als politiek standpunt dat inhoudelijk kan worden beoordeeld.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 05:34–05:38

Citaat	<i>"om gewoon ondergedompeld te worden in die liefde en die warmte en dat hele belangrijke herdenkingsmoment"</i>
Manipulatie	Emotioneel geladen taalgebruik ("liefde", "warmte", "heilzaam") dat de herdenking als een moreel transformatieve ervaring voor Bosma framt.
Waarom problematisch	Dit taalgebruik impliceert dat Bosma morele correctie nodig heeft, wat een normatief oordeel is dat niet wordt bevestigd.

Samenvatting: De woordkeuze in het slavernijsegment is consequent normatief geladen ten nadele van Bosma; emotioneel taalgebruik van gasten wordt niet bevestigd of gecontextualiseerd.

12. MODERATIEGEDRAG

6/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Asymmetrieën in doorvragen, onderbrekingen, sympathiebetuigingen.

Methodisch principe (v2.2): Vóór elke beoordeling dient het uitlokkende gebeurtenis te worden gedocumenteerd. Een interventie kan alleen als asymmetrisch worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere gasten geen analoge interventie opleverden.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 04:56–05:00

Uitlokkende gebeurtenis: Citaat van PVV-uitspraken over "raciale agenda" en "anti-blank-racisme"

Citaat (presentator)

"Hoe kijkt u daar dan naar?"

Vergelijking

De uitspraak van de GL-PvdA-gast dat het "heilzaam" is voor Bosma om "tussen al die zwarte mensen" te zitten (00:16) — een potentieel paternalistische en stereotyperende uitspraak — wordt niet bevestigd.

Asymmetrie: Aantoonbaar — de PVV-uitspraken worden bevestigd; de paternalistische uitspraken van de gast worden niet bevestigd.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 06:00–06:03

Uitlokkende gebeurtenis: Vraag of Bosma welkom is als hij excuses aanbiedt

Citaat (presentator)

"En als Bosma excuses aanbiedt voor deze uitspraken, is hij dan wat veel mensen betreft dan wel welkom bij de slavernijherdenking?"

Vergelijking

Geen vergelijkbare vraag aan tegenstanders van Bosma over wat zij zouden moeten doen om de dialoog te bevorderen.

Asymmetrie: Aantoonbaar — de vraag richt zich uitsluitend op wat Bosma moet doen, niet op wat tegenstanders kunnen doen.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 06:26–06:28

Uitlokkende gebeurtenis: Straatinterview met iemand die Bosma welkom acht

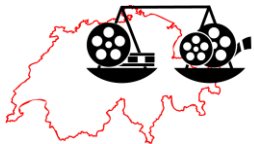
Citaat (presentator)

"Waarom mag hij dan niet komen?"

Vergelijking

Aan tegenstanders wordt niet gevraagd "Waarom mag hij niet komen?" maar worden hun argumenten als vanzelfsprekend behandeld.

Asymmetrie: Aantoonbaar — de vraag aan de voorstander is kritisch geformuleerd ("waarom mag hij dan niet komen?"), terwijl tegenstanders niet kritisch worden bevestigd.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Samenvatting: Het moderatiegedrag vertoont een consistente asymmetrie: PVV-uitspraken en voorstanders van Bosma's aanwezigheid worden kritisch bevraagd, terwijl tegenstanders en hun argumenten als vanzelfsprekend worden behandeld.

13. VRAGEN-ASYMMETRIE

6/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Verschillende harde/zachte vragen aan verschillende personen.

Asymmetrie 1:

Aan Dagmar Oudshoorn, 04:56: "Hoe kijkt u daar dan naar?" — zacht (open vraag na belastende PVV-citaten, nodig uit tot oordeel)

Aan Martin Bosma (via clip, geen directe vraag): Bosma krijgt geen directe vraag; zijn positie wordt uitsluitend via een clip gepresenteerd — geen vraag

Vergelijking

Oudshoorn krijgt een open uitnodiging om te oordelen; Bosma krijgt geen mogelijkheid om zijn positie toe te lichten.

Asymmetrie 2:

Aan voorstander van Bosma (straatinterview), 06:26: "Waarom mag hij dan niet komen?" — kritisch (impliceert dat er een reden moet zijn)

Aan tegenstander van Bosma (straatinterview), 02:49: geen kritische doorvraag op de stelling dat Bosma "niet welkom" is — zacht

Vergelijking

Voorstanders worden kritisch bevraagd; tegenstanders worden niet kritisch bevraagd.

Asymmetrie 3:

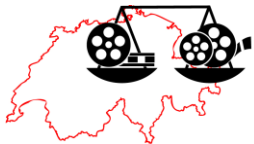
Aan GL-PvdA-gast, 05:34: geen kritische vraag over de paternalistische formulering "heilzaam voor iemand als Martin Bosma" — geen vraag

Aan Bosma (impliciet via voice-over), 07:13: "Of dat ook gaat gebeuren vroegen we vandaag nog na, maar een antwoord kwam er niet." — kritisch (suggereert ontwijking)

Vergelijking

De GL-PvdA-gast wordt niet kritisch bevraagd; Bosma's zwijgen wordt als negatief gepresenteerd.

Samenvatting: De vragen-asymmetrie is consistent: tegenstanders van Bosma krijgen zachte, open vragen; voorstanders en Bosma zelf worden kritischer benaderd of krijgen geen mogelijkheid tot toelichting.

14. FALSE BALANCE									4/10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Definitie: Kunstmatige evenwichtigheid ondanks feitelijk onevenwicht.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 01:44

Constructie: "Maar volgens anderen is zijn komst juist zinvol."

Analyse

De uitzending suggereert een evenwichtige behandeling door zowel voor- als tegenstanders aan bod te laten komen. In werkelijkheid krijgen tegenstanders echter aanzienlijk meer spreektijd, een institutionele expert (Oudshoorn) en een normatieve voice-over, terwijl voorstanders uitsluitend via straatinterviews en één GL-PvdA-gast aan bod komen. De schijn van evenwicht maskeert een feitelijk onevenwicht.

Samenvatting: De uitzending creëert een schijn van evenwicht door beide posities te vermelden, maar de feitelijke verdeling van spreektijd, expertenstatus en normatieve framing is sterk asymmetrisch ten nadele van Bosma's aanwezigheid.

15. AGENDA-SETTING

6/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wat geldt als normaal/vanzelfsprekend? Wat komt niet op de agenda?

Bevinding 1:

Gesteld agenda-element: De morele onwelkomheid van Bosma bij de herdenking als vanzelfsprekend uitgangspunt
Tijdstempel: 01:08–01:14 — Bewijs: "Opnieuw is de aanwezigheid van de Kamervoorzitter bij een herdenking onderwerp van discussie."

Alternatieve agenda: De vraag of het institutioneel wenselijk is dat een Kamervoorzitter wordt geweerd bij nationale herdenkingen op basis van partijpolitieke uitspraken

Bevinding 2:

Gesteld agenda-element: Excuses als voorwaarde voor aanwezigheid als vanzelfsprekende norm

Tijdstempel: 02:52–02:56 — Bewijs: "Meneer Bosma is niet welkom bij de kranslegging als hij niet reflecteert op de woorden die hij heeft gedaan als Kamerlid van de PVV."

Alternatieve agenda: De vraag of het stellen van voorwaarden aan de aanwezigheid van een Kamervoorzitter bij nationale herdenkingen democratisch wenselijk is

Bevinding 3:

Gesteld agenda-element: De slavernijherdenking als universeel Nederlands erfgoed ("niet alleen van zwart Nederland, maar van heel Nederland")

Tijdstempel: 05:41–05:43 — Bewijs: "En dus niet alleen van zwart Nederland, maar van heel Nederland."

Alternatieve agenda: De vraag wie de eigenaar is van de herdenking en wie het recht heeft om anderen te weren — een vraag die niet wordt gesteld

Samenvatting: De agenda-setting plaatst de morele onwelkomheid van Bosma als vanzelfsprekend uitgangspunt, waardoor de constitutionele en democratische dimensies van de kwestie buiten de agenda vallen.

HOOFDSTUK 4 — TOTAALBEOORDELING

Overzicht Individuele Scores

Nr.	Criterium	Type	Score	Hoofdbevinding (1 zin)
1	Expertenkeuze	H	7	Oudshoorn wordt als neutrale autoriteit gepresenteerd terwijl zij structureel partijdig is; anonieme juridische expert niet verifieerbaar
2	Bronkeuze	H	6	Eenzijdige bronkeuze in slavernijsegment; HRW en Tochnyi als gezaghebbend gepresenteerd zonder nuancering van hun partijdigheid
3	Tijdsverdeling	H	6	Tegenstanders van Bosma krijgen bijna 2,5 keer zoveel spreekijd als voorstanders; Bosma zelf slechts 25 seconden
4	Weglaten	H	7	Inhoudelijke PVV-argumentatie en constitutionele dimensie van uitsluiting systematisch weggelaten
5	Cijfermatige Manipulatie	H	3	Petitie en sloopdata gepresenteerd zonder proportioneel referentiekader
6	Schuld door associatie	H	5	Bosma's partijpolitieke uitspraken worden impliciet gelijkgesteld aan zijn ongeschiktheid als institutioneel vertegenwoordiger
7	Timing	H	5	Openingssequentie en afsluiting slavernijsegment strategisch geplaatst om negatief beeld van Bosma te versterken
8	Selectieve Verontwaardiging	H	5	PVV-uitspraken als "verwerpelijk" geframed; paternalistische uitspraken van gasten onbevroegd gelaten
9	Volledigheid	H	7	Institutionele, juridische en constitutionele dimensies systematisch afwezig
10	Framing	S	7	Slavernijsegment consequent ingekaderd als morele kwestie over Bosma's persoonlijke tekortkomingen
11	Woordkeuze	S	6	Normatief geladen taalgebruik in voice-over en onbevroegd emotioneel taalgebruik van gasten
12	Moderatiegedrag	S	6	Consistente asymmetrie: PVV-uitspraken en voorstanders kritisch bevroegd; tegenstanders niet
13	Vragen-Asymmetrie	S	6	Tegenstanders krijgen zachte vragen; voorstanders en Bosma worden kritischer benaderd
14	Schijnbalans	S	4	Schijn van evenwicht maskeert feitelijk onevenwicht in spreekijd en normatieve framing
15	Agenda-Setting	S	6	Morele onwelkomheid van Bosma als vanzelfsprekend uitgangspunt; constitutionele dimensie buiten agenda

Resultaten

- HARDFACTS-SCORE (gemiddelde criteria 1-9): 5.7 / 10

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- SOFTFACTS-SCORE (gemiddelde criteria 10-15): 5.8 / 10
- TOTAALSCORE (gemiddelde alle 15 criteria): 5.8 / 10

Dominante Technieken

- 1. Framing (Score 7):** Het slavernijsegment wordt consequent ingekaderd als een morele kwestie over Bosma's persoonlijke tekortkomingen, waarbij de institutionele rol van de Kamervoorzitter en de constitutionele dimensie van uitsluiting systematisch worden weggelaten. De voice-over neemt zelf normatieve standpunten in ("zijn aanwezigheid zou de herdenking ontveren"), wat de redactionele onafhankelijkheid ondermijnt.
- 2. Weglaten (Score 7):** De inhoudelijke PVV-argumentatie over de slavernijdiscussie wordt niet als legitiem politiek standpunt gepresenteerd maar uitsluitend als aanleiding voor uitsluiting geciteerd. De constitutionele vraag of een Kamervoorzitter kan worden geweerd bij nationale herdenkingen wordt volledig genegeerd, evenals het hoor-en-wederhoor van de Russische autoriteiten in het Marioepol-segment.
- 3. Expertenkeuze (Score 7):** Dagmar Oudshoorn wordt geïntroduceerd als neutrale institutionele autoriteit, terwijl zij als voormalig voorzitter van het adviescollege slavernijverleden structureel partijdig is in de kwestie. Een constitutioneel jurist of een verdediger van Bosma's institutionele rol ontbreekt volledig.

Kernboodschappen van de Uitzending

****BOODSCHAP 1 (INHOUDELIJK):** ** "Martin Bosma is moreel ongeschikt om de slavernijherdenking bij te wonen vanwege zijn uitspraken als PVV-Kamerlid."

Techniek: Framing, Weglaten, Expertenkeuze — Bewijs: 01:26–01:33, 03:53–04:36

****BOODSCHAP 2 (PERSOONLIJK):** ** "Bosma heeft morele correctie nodig en zou baat hebben bij confrontatie met de herdenkingsgemeenschap."

Techniek: Woordkeuze, Timing — Bewijs: 00:01–00:19, 05:34–05:43

****BOODSCHAP 3 (MAATSCHAPPELIJK):** ** "De erkenningsbeweging voor het slavernijverleden vertegenwoordigt de maatschappelijke norm; kritiek daarop is moreel verwerpelijk."

Techniek: Agenda-Setting, Framing — Bewijs: 01:33, 02:01, 04:14–04:24

Motivering: De uitzending vertoont een consistente eenzijdigheid in de behandeling van de slavernijkwestie: de PVV-positie wordt uitsluitend als moreel verwerpelijk geframed, de institutionele en constitutionele dimensies worden systematisch weggelaten, en de expertenkeuze is structureel partijdig. De voice-over neemt zelf normatieve standpunten in, wat in strijd is met de redactionele onafhankelijkheid die de Mediawet vereist. Het Marioepol-segment is journalistiek sterker, maar mist hoor-en-wederhoor van de Russische zijde. De totaalscore van 5.8/10 plaatst de uitzending in de categorie "duidelijke eenzijdigheid", waarbij de slavernijkwestie de dominante bron van bias vormt.

CONCLUSIE

De uitzending van Nieuwsuur behandelt de controverse rond Kamervoorzitter Bosma op een wijze die niet voldoet aan de eis van pluriforme en evenwichtige berichtgeving zoals vereist door Mediawet Art. 2.1. De PVV-positie wordt uitsluitend als moreel verwerpelijk gepresenteerd zonder inhoudelijke weergave van de partijargumentatie, terwijl de institutionele en constitutionele dimensies van de uitsluitingsvraag volledig ontbreken. De expertenkeuze is structureel partijdig: Dagmar Oudshoorn wordt als neutrale autoriteit gepresenteerd terwijl zij als voormalig voorzitter van het adviescollege slavernijverleden een institutioneel belang heeft bij erkenning van haar aanbevelingen. De voice-over neemt zelf normatieve standpunten in ("zijn aanwezigheid zou de herdenking ontveren"), wat de redactionele onafhankelijkheid ondermijnt. Het Marioepol-segment is journalistiek van hogere kwaliteit maar mist hoor-en-wederhoor van de Russische autoriteiten, wat een basisvereiste is van evenwichtige berichtgeving.

TOTAAL EVALUATIE VAN DE 15 CRITERIA

Individuele scores — Alle 15 criteria

Nr.	Criterium	Score	Classificatie
1	EXPERTENKEUZE	7	●●●●
2	BRONKEUZE	6	●●●
3	TIJDSVERDELING	6	●●●
4	WEGLATEN (Selectieve Weglating)	7	●●●●
5	CIJFERMATIGE MANIPULATIE	3	●●
6	GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)	5	●●●
7	TIMING	5	●●●
8	SELECTIEVE VERONTWAARDIGING	5	●●●
9	VOLLEDIGHEID (Selectieve Weglating — Totaalbeeld)	7	●●●●
10	FRAMING (Kader stellen)	7	●●●●
11	WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN	6	●●●
12	MODERATIEGEDRAG	6	●●●
13	VRAGEN-ASYMMETRIE	6	●●●
14	FALSE BALANCE	4	●●
15	AGENDA-SETTING	6	●●●

HARDFACTS-SCORE (1-8)

5.7/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

SOFTFACTS-SCORE (9-14)

5.8/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

TOTAALSCORE

5.8/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

Gemiddelde van Hardfacts en Softfacts

SLEUTEL — Betekenis van de scores

Individuele scores per criterium (0–10)

0	Geen bevinding	Geen relevante afwijking vastgesteld.
1–2	Zwakke bevinding	Lichte afwijking zonder wezenlijke aantasting van de evenwichtigheid.
3–4	Lichte tot matige bevinding	Herkenbare tendens; geringe tot matige impact.
5	Matige bevinding met impact	Relevante onevenwichtigheid die het meningsvormingspotentieel van het publiek beïnvloedt.
6	Aanzienlijke bevinding (drempel)	Scores vanaf 6 worden aangemerkt als 'aanzienlijke bevindingen'.
7	Aanzienlijke bevinding	Duidelijke, goed gedocumenteerde onevenwichtigheid met duidelijke impact.
8–9	Ernstige bevinding	Uitgesproken onevenwichtigheid; meerdere gedocumenteerde individuele bevindingen in dit criterium.
10	Maximale ernst	Systematische, doorgaande onevenwichtigheid in dit criterium.

Geaggregeerde afwijkingsindex — Interpretatiebereiken

0.0 – 2.5	Onopvallend	Geen wezenlijke patronen waarneembaar; uitzending voldoet aan het evenwichtigheidsgebod.
2.6 – 4.0	Lichte onevenwichtigheid	Geïsoleerde afwijkingen; statistisch zichtbaar, maar binnen tolerantiebereik.
4.1 – 6.0	Aanzienlijke onevenwichtigheid	Meerdere aanzienlijke bevindingen; relevante aantasting van perspectiefverscheidenheid.
6.1 – 8.0	Ernstige afwijking van het evenwichtigheidsgebod. Hoge mate van afwijking	Uitgesproken patronen over uitzendingen heen; hoge impact.
8.1 – 10	Fundamentele systemische eenzijdigheid. Zeer hoge mate van bias	Maximale ernst over bijna alle criteria; systematisch eenzijdige berichtgeving.

Partijpolitieke bias (-5 tot +5)

-5 tot -3	Sterk benadeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk benadeeld.
-2 tot -1	Licht benadeeld	Herkenbaar maar gering nadeel.
0	Neutraal	Geen waarneembare bevoordeling of benadeling.
+1 tot +2	Licht bevoordeeld	Herkenbare maar geringe bevoordeling.
+3 tot +5	Sterk bevoordeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk bevoordeeld.

HOOFDSTUK 5 — JURIDISCHE INDELING (Mediawet Art. 2.1)

Beoordeling op grond van Mediawet Art. 2.1

De Mediawet vereist pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving door de publieke omroep.

Overtreding 1:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — pluriformiteit

Feit: De PVV-positie over de slavernijdiscussie wordt uitsluitend als moreel verwerpelijk gepresenteerd; geen gast verdedigt de inhoudelijke argumentatie van de partij; de institutionele en constitutionele dimensies van de uitsluitingsvraag ontbreken volledig.

Bewijs: Tijdstempel 01:26–01:33 — Citaat: "Als Kamerlid noemde hij de roep om excuses voor het slavernijverleden 'Slavernijgedram' en 'anti-blank-racisme'. Zijn aanwezigheid zou daarom de herdenking ontoren."

Beoordeling: De voice-over presenteert een normatief oordeel als feitelijke constatering, zonder attribuering aan een specifieke bron. Dit is in strijd met de eis van pluriforme berichtgeving, die vereist dat ook de positie van de PVV als grootste regeringspartij inhoudelijk wordt weergegeven.

Overtreding 2:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — evenwichtigheid

Feit: De tijdsverdeling in het slavernijsegment is sterk asymmetrisch: tegenstanders van Bosma's aanwezigheid krijgen bijna 2,5 keer zoveel spreektijd als voorstanders; Bosma zelf krijgt slechts 25 seconden via een clip zonder mogelijkheid tot inhoudelijke toelichting.

Bewijs: Tijdstempel 03:35–03:47 — Citaat: "Ik ben uitgenodigd. De voorzitter van de Kamer gaat er altijd naar toe. Het hoort bij de belangrijkste herdenkingen die we hebben."

Beoordeling: De Kamervoorzitter als direct betrokkene krijgt geen adequate mogelijkheid om zijn positie toe te lichten, terwijl tegenstanders uitgebreid aan bod komen. Dit is in strijd met de eis van evenwichtige berichtgeving.

Overtreding 3:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — onafhankelijkheid

Feit: De voice-over neemt zelf normatieve standpunten in over de kwestie ("zijn aanwezigheid zou de herdenking ontoren") en de expertenkeuze is structureel partijdig zonder transparantie over de belangen van de gekozen expert.

Bewijs: Tijdstempel 01:33 — Citaat: "Zijn aanwezigheid zou daarom de herdenking ontoren."

Beoordeling: Een normatief oordeel in de voice-over van een publieke omroep ondermijnt de redactionele onafhankelijkheid die Mediawet Art. 2.1 vereist. De formulering "zou [...] ontoren" is weliswaar conditioneel, maar wordt niet geattribueerd aan een specifieke bron en fungeert als redactioneel oordeel.

Overtreding 4:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — evenwichtigheid (hoor en wederhoor)

Feit: In het Marioepol-segment worden ernstige beschuldigingen van oorlogsmisdaden en illegale onteigening geuit zonder dat de Russische autoriteiten om een reactie zijn gevraagd.

Bewijs: Tijdstempel 27:14–27:47 — Citaat: "Volgens hen is het illegaal om op deze schaal huizen af te breken."

Beoordeling: Hoor-en-wederhoor is een basisvereiste van evenwichtige berichtgeving; het ontbreken daarvan bij ernstige beschuldigingen is in strijd met Mediawet Art. 2.1, ook al is het praktisch moeilijk om Russische autoriteiten te bereiken.

Totaalbeoordeling Mediawet Art. 2.1

De uitzending vertoont op meerdere punten tekortkomingen ten opzichte van de eisen van Mediawet Art. 2.1. De meest ernstige overtreding betreft de normatieve framing in de voice-over en de structureel eenzijdige expertenkeuze

in het slavernijsegment, die samen de redactionele onafhankelijkheid en pluriformiteit ondermijnen. De tijdsverdeling en het ontbreken van inhoudelijke weergave van de PVV-positie zijn in strijd met de eis van evenwichtigheid. Het ontbreken van hoor-en-wederhoor in het Marioepol-segment is een afzonderlijke tekortkoming. Hoewel de Mediawet pluriformiteit over het totale aanbod vereist en niet per uitzending, vormen de geconstateerde tekortkomingen — met name de normatieve voice-over en de structureel partijdige expertenkeuze — een patroon dat bij herhaling in strijd is met de wettelijke vereisten.

BRONNEN-DIEPTECHECK (Verplicht voor alle geciteerde vakinstanties / NGO's / adviesorganen)

1. Dagmar Oudshoorn — Voormalig voorzitter adviescollege slavernijverleden

- 1. FINANCIERING:** Het adviescollege slavernijverleden was een door de Nederlandse rijksoverheid ingesteld tijdelijk adviesorgaan, gefinancierd uit publieke middelen (ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties / OCW). De financiering was direct afhankelijk van de politieke bereidheid van de overheid om het slavernijverleden te erkennen.
- 2. MANDAAT:** Het mandaat van het adviescollege was het adviseren over erkenning, excuses en herstel van het slavernijverleden. Dit mandaat is structureel incompatibel met een neutrale beoordeling van de vraag of een criticus van dat beleid welkom is bij een herdenking.
- 3. BELANGENCONFLICT:** Het adviescollege heeft een institutioneel belang bij de implementatie van zijn aanbevelingen. Bosma is een van de meest prominente critici van die aanbevelingen. Oudshoorn heeft derhalve een direct institutioneel belang bij het diskrediteren van Bosma's positie.
- 4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:**
 - D1 Belangenconflict: -2 — Structureel partijdig door institutioneel belang
 - D2 Persoonlijk risico: 0 — Geen aantoonbaar persoonlijk risico
 - D3 Vakbekwaamheid: +1 — Expertise op slavernijgeschiedenis en herstelbeleid; geen constitutionele expertise
 - D4 Meningsconsistentie: +1 — Consistent met eerder ingenomen standpunten
 - D5 Emotionalisering vs. data: 0 — Deels normatief, deels feitelijk
 - D6 Bronniveau: 0 — Secundaire bron
- TOTAAL: 0 → BRONLICHT: GEEL
- 5. TEGENSTEM:** Een constitutioneel jurist of een expert die de institutionele rol van de Kamervoorzitter verdedigt, ontbreekt volledig. De uitzending presenteert Oudshoorn als de enige institutionele autoriteit in het slavernijsegment.

BELANGRIJK: De introductie als "voorzitter van een belangrijk adviescollege" is een sociale toewijzing van gezag, geen inhoudelijke kwalificatie. De structurele partijdigheid van Oudshoorn in deze kwestie wordt niet vermeld.

2. Human Rights Watch

- 1. FINANCIERING:** Human Rights Watch is een internationale NGO, gefinancierd door private donoren, waaronder de Open Society Foundations (George Soros), en andere filantropische fondsen. Geen directe overheidsfinanciering, maar afhankelijk van donoren met uitgesproken politieke agenda's.
- 2. MANDAAT:** HRW heeft als mandaat het documenteren en rapporteren van mensenrechtenschendingen wereldwijd. Dit mandaat is compatibel met de bevindingen over Marioepol, maar de organisatie is structureel kritisch over Rusland, wat de neutraliteit beïnvloedt.
- 3. BELANGENCONFLICT:** HRW heeft een institutioneel belang bij het documenteren van mensenrechtenschendingen; bevindingen die Rusland vrijpleiten zouden de relevantie en financiering van de organisatie ondermijnen.
- 4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:**
 - D1 Belangenconflict: -1 — Institutioneel belang bij documenteren van schendingen
 - D2 Persoonlijk risico: +1 — Medewerkers lopen risico in conflictgebieden
 - D3 Vakbekwaamheid: +2 — Erkende expertise in mensenrechtendocumentatie
 - D4 Meningsconsistentie: +1 — Consistent kritisch over Rusland
 - D5 Emotionalisering vs. data: +1 — Overwegend feitelijk en gedocumenteerd
 - D6 Bronniveau: +1 — Primair veldonderzoek
- TOTAAL: +5 → BRONLICHT: GROEN
- 5. TEGENSTEM:** Geen Russische of onafhankelijke bron die de HRW-bevindingen betwist of nuanceert wordt geciteerd.

3. Onderzoekscollectief Tochnyi

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

1. **FINANCIERING:** Niet vermeld in de uitzending. Onbekend.
2. **MANDAAT:** Het collectief houdt bij hoeveel huizen in Marioepol zijn gesloopt, "samen met inwoners van Marioepol". Dit mandaat impliceert een nauwe samenwerking met direct betrokkenen, wat de onafhankelijkheid van de data beïnvloedt.
3. **BELANGENCONFLICT:** Het collectief werkt samen met Oekraïense vluchtelingen uit Marioepol, die een direct belang hebben bij documentatie van Russische schendingen. Dit creëert een structureel risico op selectieve dataverzameling.
4. **GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:**
 - D1 Belangenconflict: -2 — Samenwerking met direct betrokkenen
 - D2 Persoonlijk risico: +1 — Onderzoek in of over bezet gebied
 - D3 Vakbekwaamheid: +1 — Gebruik van satellietbeelden en data-analyse
 - D4 Meningsconsistentie: 0 — Onbekend
 - D5 Emotionalisering vs. data: +1 — Overwegend data-gedreven
 - D6 Bronniveau: +1 — Primaire data (satellietbeelden)
- TOTAAL: +2 → BRONLICHT: GEEL
5. **TEGENSTEM:** Geen onafhankelijke verificatie van de data door een neutrale partij wordt vermeld.

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
Dagmar Oudshoorn — Voormalig voorzitter adviescollege slavernijverleden	-2	0	+1	+1	0	0	0	GEEL
Human Rights Watch	-1	+1	+2	+1	+1	+1	+5	GROEN
Onderzoekscollectief Tochnyi	-2	+1	+1	0	+1	+1	+2	GEEL

Juridische en methodologische toelichting

Geen feitelijke vaststelling	De gepresenteerde resultaten vormen geen feitelijke vaststellingen over individuele personen, redacties of uitzendingen. Ze zijn het product van een gestandaardiseerde operationalisering, niet een vaststelling van individuele verantwoordelijkheid.
Geen juridisch oordeel	De geaggregeerde afwijkingsindex vervangt geen juridische beoordeling op grond van Mediawet 2008 Art. 2.1. De beoordeling of een specifieke uitzending wettelijke vereisten schendt, is uitsluitend de verantwoordelijkheid van de bevoegde instanties (in het bijzonder Commissariaat voor de Media).
Geen causaliteitsbewijs	Statistische correlaties mogen niet worden geïnterpreteerd als bewijs van causale verbanden of redactionele intenties. Afwijkingswaarden kunnen worden beïnvloed door onderwerpkeuze, nieuwsomgeving, politieke controversialiteit of formatlogica.
Geen oordeel over intentie	De analyse meet waarneembare structuurkenmerken van uitzendingen. Een score van 7 betekent dat een aanzienlijke onevenwichtigheid is vastgesteld — niet dat de redactie dit bedoelde. De methodologie doet geen uitspraken over motieven of strategische doelstellingen.
Heuristisch vergelijkingsinstrument	De index dient voor vergelijkende patroonherkenning over duizenden uitzendingen, niet voor precieze metrische meting van individuele bijdragen. Drempelwaarden dienen als heuristische oriëntatie, niet als scherpe juridische kwalificatie.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

BIJLAGE 1: NATIONALE WETGEVING

Wettelijke basis Nederland — NPO

Wet

Mediawet 2008

Relevante artikelen

- Art. 2.1 (Publieke mediaopdracht): De publieke mediadienst voorziet in onafhankelijke, pluriforme, evenwichtige informatievoorziening van hoge journalistieke kwaliteit. De publieke mediadienst draagt bij aan de democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving.
- Art. 2.1 lid 2: De publieke mediadienst weerspiegelt de maatschappelijke diversiteit van Nederland.
- Art. 2.88: Redactionele onafhankelijkheid en journalistieke standaarden zijn gewaarborgd. De programma's worden gemaakt onder redactionele verantwoordelijkheid van de omroepverenigingen.

Kernverplichtingen

1. **Onafhankelijkheid:** Onafhankelijke informatievoorziening
2. **Pluriformiteit:** Pluriforme berichtgeving
3. **Evenwichtigheid:** Evenwichtige informatie van hoge journalistieke kwaliteit
4. **Maatschappelijke diversiteit:** Weerspiegeling van de Nederlandse samenleving

Toezichthouder

- Commissariaat voor de Media (CvdM): Mediatoezicht, naleving Mediawet
- NPO Ombudsman: Interne klachteninstantie

Klachtenprocedure

1. NPO Ombudsman
2. Commissariaat voor de Media
3. Rechtbank (bestuursrechter)

BIJLAGE 2: WETENSCHAPPELIJKE BRONNEN

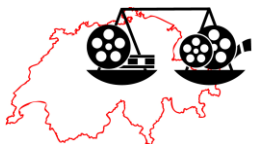
Literatuur

- Bennett, W. L. (1990). Toward a theory of press-state relations in the United States. *Journal of Communication*, 40(2), 103–125.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Free Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- fög – Forschungszentrum Öffentlichkeit und Gesellschaft (2024). *Jahrbuch Qualität der Medien 2024*. Schwabe.
- Gilardi, F., Alizadeh, M. & Kubli, M. (2023). ChatGPT outperforms crowd workers for text-annotation tasks. *PNAS*, 120(30).
- Iyengar, S. & Kinder, D. R. (1987). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Jolly, S. et al. (2022). Chapel Hill Expert Survey trend file, 1999–2019. *Electoral Studies*, 75, 102420.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Sage.
- McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187.
- Shoemaker, P. J. & Vos, T. P. (2009). *Gatekeeping theory*. Routledge.
- SVFAB (2026). *Methodenbericht v4.1: Zählbare Kriterien und Multi-Modell-Kreuzvalidierung*.
- Törnberg, P. (2023). ChatGPT-4 outperforms experts and crowd workers in annotating political Twitter messages. arXiv:2304.06588.

SVFAB Working Papers

- Schläpfer, D. (2026). Systematic AI-Assisted Analysis of Public Broadcaster Impartiality: A Scalable Methodological Framework for Measuring Structural Bias in Public Service Media. [SSRN 6688478](#)
- Schläpfer, D. (2026). Measuring Editorial Noise: A Retrospective Suppression Index for Public Broadcasting Content Analysis. [SSRN 6733280](#)
- Schläpfer, D. (2026). Source Traffic Light: A Six-Dimensional Credibility Framework for Systematic Source Assessment in Public Service Media. [SSRN 6733880](#)

David Schläpfer — ORCID: 0009-0000-5671-9266

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Evaluaties en lidmaatschap bij SVFAB

Op SVFAB.ch vindt u gedetailleerde evaluaties en kunt u ook analyses laten maken voor elke uitzending naar keuze (wordt apart gefactureerd).

Om de kwaliteit van ons werk te waarborgen, zijn wij afhankelijk van lidmaatschaps- en donateurbijdragen.

Contact en meer informatie:

www.SVFAB.ch | Kontakt@SVFAB.ch

Bankgegevens: PostFinance – POFICHBE

IBAN: CH32 0900 0000 1675 6251 1

Begunstigde: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

De volgende boeken zijn verkrijgbaar bij SVFAB

Bestellingen via www.svfab.ch of kontakt@svfab.ch

Onevenwichtige berichtgeving is het antwoord op het halveringsinitiatief in Zwitserland: hier worden de manipulatietechnieken in detail uitgelegd, te beginnen bij de selectie van medewerkers en de bronselectie. Vervolgens worden 15 principes uitgelegd: weglating, framing, temporele framing, schuld door associatie, emotionalisering, contextverwijdering en nog veel meer, geïllustreerd met talrijke voorbeelden. Bovendien wordt zichtbaar waar wij zelf deze technieken toepassen – dat bevordert niet alleen inzicht maar ook empathie.

Optioneel wordt het boek geleverd met **speelkaarten**.

Ook verkrijgbaar als **luisterboek**.

Het interview is geen gesprek. Het is een podium – en iemand anders heeft het script geschreven.

Wie dat niet weet, levert materiaal. Goede citaten die verkeerd geknipt worden. Juiste uitspraken die in de verkeerde context belanden. Eerlijke antwoorden die als bekentenissen worden geframed.

Dit boek is geen mediakritiekboek. Het is een gereedschapskist – voor iedereen die een microfoon voor zich heeft en wil weten wat ze eraan kunnen doen. 7 hoofdstukken. 7 tools: Wat een interview werkelijk is. De 7 meest voorkomende valkuilen. De drie basisprincipes van soevereiniteit – verankeren, herkaderen, begrenzen. Voorbereiding in één uur. Lichaam en stem. Wat te doen als het misgaat. En wat telt na het interview.

Voor politici, activisten, ondernemers, klokkenluiders – voor iedereen die in de schijnwerpers staat en wil begrijpen hoe het spel werkt. Zodat ze stoppen met meespelen – en beginnen het te vormgeven. In A5-formaat. Direct. Ter voorbereiding, ter raadpleging, ter nabespreking en bij moeilijkheden

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Je denkt dat je de wereld ziet. In Wirklichkeit siehst du den Rahmen, den jemand um sie gelegt hat. Framing ist die älteste und eleganteste Manipulationstechnik der wereld ziet. Sie verändert nicht die Fakten – sie verändert, was wir aus den Fakten machen. Wie wir fühlen. Was wir glauben. Wie wir entscheiden. Und sie funktioniert – weil wir alle mitmachen. Täglich. Unbewusst. Auch du. Dieses Buch ist kein trockenes Lehrbuch. Es ist ein Übungsbuch – spielerisch, direkt, voller Beispiele aus dem echten Leben. Du lernst nicht nur, wie andere dich framen. Du lernst, wie du selbst framest – und wie du es bewusst und fair einsetzen kannst.

Want wie framing begrijpt, ziet de wereld helderder. Hoort nieuws anders. Voert gesprekken zelfverzekerder. En laat zich niet meer zo makkelijk een kader opdringen dat iemand anders heeft gekozen. Met vele oefeningen en concrete voorbeelden uit politiek, media en het dagelijks leven – en af en toe een glimlach.

Framing met stijl. Omdat het kader alles verandert.